

Go-Amiko

**Informilo de
Japana Esperantista Go-Asocio
N-ro 167, Aprilo 2023**

八ヶ岳囲碁合宿への参加をお待ちしています

**2023年5月13日(土) — 14日(日) 八ヶ岳エスペラント館
Maja kunsido: 2023.5.13-14 Jacugatake-Esperanto-Domo**

山梨県北杜市にある日本エスペラント協会の研修施設「八ヶ岳エスペラント館」は、この季節、新緑でとても美しくなります。新緑と静謐の中で、囲碁を楽しみませんか。皆さんの参加をお待ちしています。

場所： 八ヶ岳エスペラント館 (電話 03-3491-1349)

(中央線小淵沢で小海線に乗り換え、一つ目の駅甲斐小泉駅下車徒歩10分)

会費： 3000円(食費は別。近所の食堂から出前を頼みます)

申し込み： 堀泰雄まで。メール：horizon@r.water.sannet.ne.jp

電話・ファックス：027-253-2524

手紙：371-0825 前橋市大利根町2-13-3

午後2時ごろから対局を始めます。お昼を食べてから(持参して)お出てください。翌日は、午前中で終了します。

最低4人の参加で開催します。それ以下になった場合は中止します。

Maja kunsido la 13an de majo – la 14an de majo en Jacugatake-Esperanto-Domo.

Kontaktu s-ron HORI Rete: horizon@r.water.sannet.ne.jp

Telephone: 027-253-2524

佐々木照央さん }ご逝去

写真は2018年の新春囲碁大会で。一番右が佐々木さん。

私がネパール旅行をしていたその2日目、2月27日の夕食の席で、ネパールの事務局長バラートが「アジア運動委員会（KAEM）の元委員長だった佐々木さんが亡くなった」といった。スマホに情報が出ていたのだ。私は絶句した。私より5つも若いのに。

実は1月の始めに佐々木さんから「いろいろお世話になった。堀さんのお陰で充実した人生を送れた、ありがとう」という辞世の電話を受け取っていた。私は、電話が終わって大泣きした。

佐々木さんとは2004年ごろ知り合って、それから親しくなった。私がKAEMの委員長に佐々木さんを後継者に据えたことが、佐々木さんが中国の棗庄大学に招かれるきっかけとなり、やがて佐々木さんが、中国春秋時代の思想家たちの著作をエスペラントに翻訳することになった。その一つ墨子は、2017年に400ページの本として出版され、私はそれを読んで、佐々木さんの天才性に吃驚した。亡くなるまでに孔子、孟子、荀子なども翻訳し終えて、そのうちどれかは本になると聞いた。

佐々木さんは囲碁も好きだった。エスペランチスト囲碁協会の新年の大会では、東京大崎にある桜井信夫さんの碁会場で何回も打った。彼と私は大体同じ棋力だったの

で、打っていて楽しかった。2010年8月の中国東北エスペラント大会と一緒に参加した時には、どこかの空港で時間待ちの間に、持って行った携帯用碁盤で3番うち、私が3連勝し、佐々木さんが悔しそうな顔をしていたことが忘れられない。

佐々木さんは、定年退職してから車の免許を取り、その後群馬県沼田市利根町追貝（おっかい）という、名前こそ沼田市だが、以前は利根村といった、もうスキー場も間近かな村に中古住宅を買って住み始めた。幼いお嬢さんも連れてしばらくはそこに住んでいて、本人はずっと住み続けたかったようだが、何しろそのあたりには子どももない限界集落で、保育園に行くにも、峠を越えて40分も車で送り迎えをしなければならなかったので、たぶん1年も経たないうちにあきらめ、また元のさいたま市のマンションに戻った。しかし、週末には追貝に戻って、自然を楽しみ、同時に執筆活動などもしていた。私も一度泊まりに行ったことがある。彼は朝5時ごろに起きて、飼っていた猫にリードを付けて散歩し、NHK語学講座が始まると、何かをしながらそれに耳を傾けていた。

そんなことで、佐々木さんは追貝の行き帰りに時々我が家へ寄ってくれた。昨年私が出版した「1930年代のエスペランチストたち」では、ソ連からの手紙やはがきの解読の手助けをしてくれた。お互いに、肝胆相照らす仲という感じで、それだけに佐々木さんが亡くなってしまったことは、心の中に大きな穴が開いたようだ。

佐々木さんは若い中国人の奥さんと小学生のお嬢さんを残して旅立ってしまった。きっそれが心残りだったことだろう。お二人が、これからも幸せに過ごしてゆくことを願ってやまない。佐々木さん、いろいろありがとう。私はもうちょっと生きて、エスペラントとエスペランチスト囲碁協会に貢献するから、それまであの世で腕を磨いて待っていてください。
堀泰雄

Forpasis s-ro Sasaki Teruhiro

En la lasta jaro li jam eksuferis pro okuldoloro kaŭzita de tumoro en la cerbo, kaj li ricevis kelkfojajn operaciojn, sed tio ne savis lin, kaj li mortis la 26an de februaro 2023 en la aĝo de 76 jaroj.

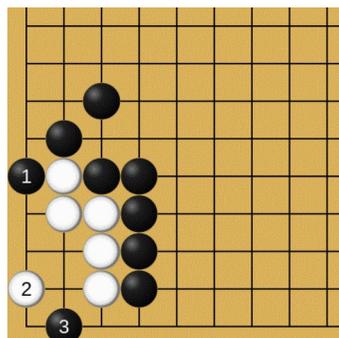
Emeritiĝinte de la universitato Saitama, li komencis instrui Esperanton kaj la japanan lingvon en la ĉina universitato Zaozhuang. Bonŝance la universitato situas en la regiono, kie antaŭ 2200 jaroj vivis famaj filozofoj, kaj li komencis traduki iliajn verkojn en Esperanton. Tio estas grandega kontribuo al Esperanto.

左右対称の形では、中央に急所があることが多い。図では、白1が唯一の脱出手段となる。aやbに出ても白5子は脱出できない。

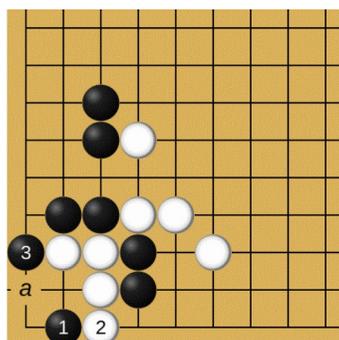
死はハネにあり Mortigu per bato sur la teron.

相手のフトコロを狭めるハネは、しばしば敵の死命を制する。図では、黒1のハネで白はどう打っても死ぬ

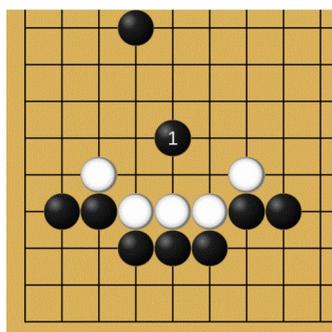
隅の急所は二の一 Fatala estas 2-1 punkto.

絶隅（一の一）は、一手でアタリになる、二手で眼を作れるなど特殊な環境にある（隅の特殊性）。これを利用し、その隣である二の一の点が、死活や攻め合いの急所になる場合が多い。下図では、黒1と「二の一」の点に打つのが急所で、攻め合い勝ちとなる（ただし反対側のaに打ったのでは負け）。

三子の真ん中 Centro de triopo.

ダメが詰まった三子の石は、その真ん中から一路離れた位置が急所となる。黒1が「三目の真ん中」の急所になる。白から打つ場合も、同点に打って形を整える

攻める石にツケるな

Ne tuŝmetu sur ŝtonon kiun vi atakas.

スソアキ囲うべからず

Ne penu fari teritorion kie la flanko estas malfermita.

シチヨウ知らずに碁を打つな

Ne ludu goon sen scii ŝtuparon.

初碁にコウなし

En komenca stadio ne troviĝas kompenso por alterne-kapto.

碁笥の話

碁笥（ごけ、または、ごす）とは、碁石を入れる容器。白石用と黒石用の2個で1組となっている。材質は最高級品は桑（特に御蔵島産の「島桑」が珍重される）、次いで柿、紫檀、黒檀、一般的に用いられているものは樺、花梨、桜、楠、プピンガ、栗、棗、合成樹脂などがある。表面は木地を出すことが多いが、凝ったものには蒔絵や鎌倉彫を施したのも見受けられる。古くは合子（ごうす）と呼ばれ、正倉院には渡来した精緻な美術品である「銀平脱合子」が収蔵されている。江戸時代には筒型に近い本因坊型と、丸みのある安井型があった。現代で使われているのは安井型に近いものが多い。碁笥には蓋があり、対局中にアゲハマを入れておくのに用いられる。

Rakonto pri *Goke*

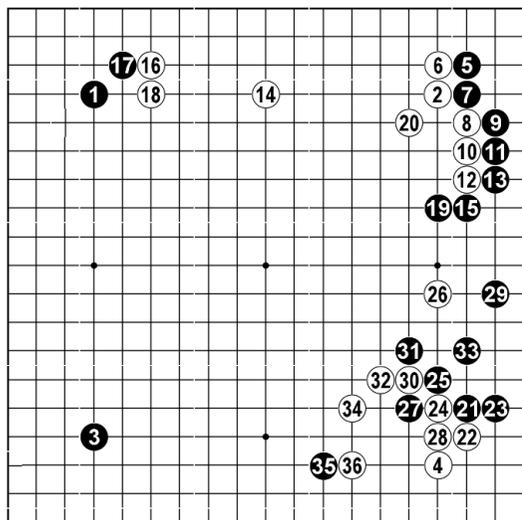
Goke (*gosu*, go-bovlo) estas ujo, kiu tenas go-ŝtonojn. Oni bezonas du *goke*-ojn, unu por blankaj ŝtonoj kaj la alia por nigraj ŝtonoj. Ĝia plej altkvalita materialo estas morusujo (« la insula moruso » el la insulo Mikuraŝima estas precipe aprezata), sekvata de persimono, rozarbo, kaj ebono. Malmultekostaj estas faritaj el zelvoko, piro, sakura, kaŝtano kaj plej malmultekosta el plastaĵo ktp. La surfaco ofte estas nuda ligno, sed ekzistas ankaŭ ellaborita kun laklaboro kaj Kamakura ĉizado. En la malnova tempo ĝi estis nomita *gosu*, kaj en la Ŝoosoojn (imperiestra magazeno en Nara Epoko, 1200 jaroj antaŭe) troviĝas tre luksa *gosu* importita el Ĉinio.

En la Edo-epoko, ekzistis du-formojn de *goke* ; la Honinbo-tipo, kiu estas proksima al cilindra formo, kaj la Jasui-tipo, kiu havas rondetan formon. Multaj el tiuj uzataj hodiaŭ estas similaj al la tipo Jasui. Kovriloj de *goke* estas uzataj por konservi *Agehama* (kaptitaj ŝtonoj) dum la ludo.

El "Ludu Goon VIII" turniro sur OGS - 4

"Ludu Goon IX" turniro en grupejo "Esperantejo" sur OGS Go-servejo (<https://online-go.com/group/137>) finiĝis en lasta februaro. Nun prezentas analizon por tre frua etapo de unu partio el la turniro, ludita inter KYUUaj partoprenantoj.

Se vi havas konekton al la inter-reto, vi povas postludi la ludon ĉe jena ligilo; <https://online-go.com/game/48414422>

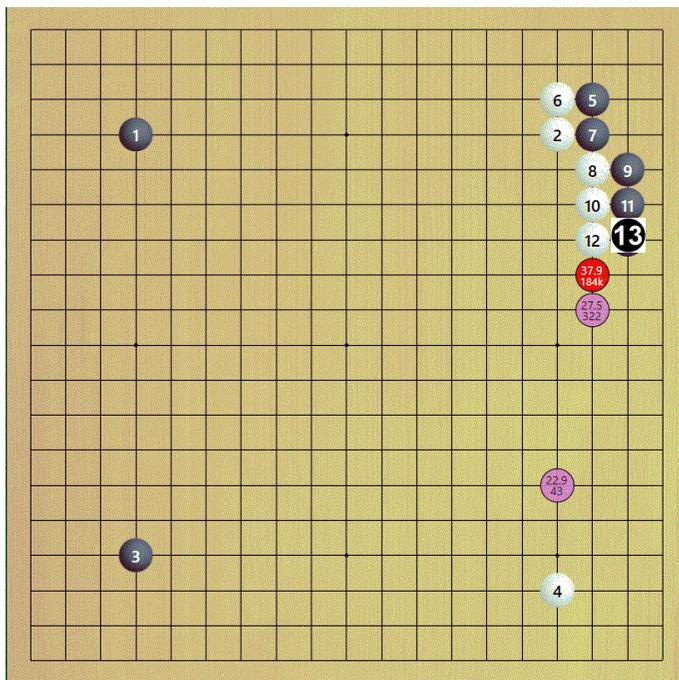
Por analizo mi uzadas Arte-faritajn Inteljektojn, el kiuj unu estas nomita "入神の囲碁" (NYUUSIN NO IGO, mallongigo "NI"), kiu signifas "GO de En-di-iĝanto", kaj la alia estas "Leela Zero" (mallongigo "LZ").

Laŭ vidpunkto de amatora DANNulo, estas pluraj malbonaj kaj dubindaj ŝtonmetoj.

N23 estas malbona perdante eblecon por pligrandigi la kvazaŭ-teritorion en la Dekstra rando, per N24 ktp.

B26 estas malbona, ĉar pli efika estas B27.

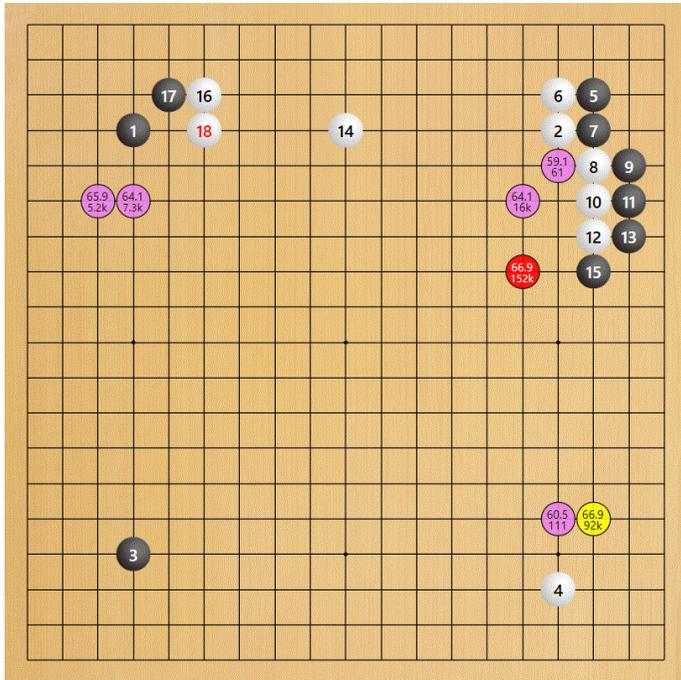
N29 estas malbona, ĉar Nigro devus sin-ligi per N30.

Sekve esploroj por la dubindaj ŝtonmetoj estas montritaj.

Unua demando: Kontraŭ N13, ĉu Blanko devus respondi ĝin aŭ disvolviĝi al Supra rando?

Laŭ la Aĵoj, pli grave estas etendi la triopajn ŝtonojn en la SupraDekstra angulo, devigante nigron resti malalte en la Dekstra rando.

Dua demando: Post la ‘diagonaliganta-tuŝmeto’

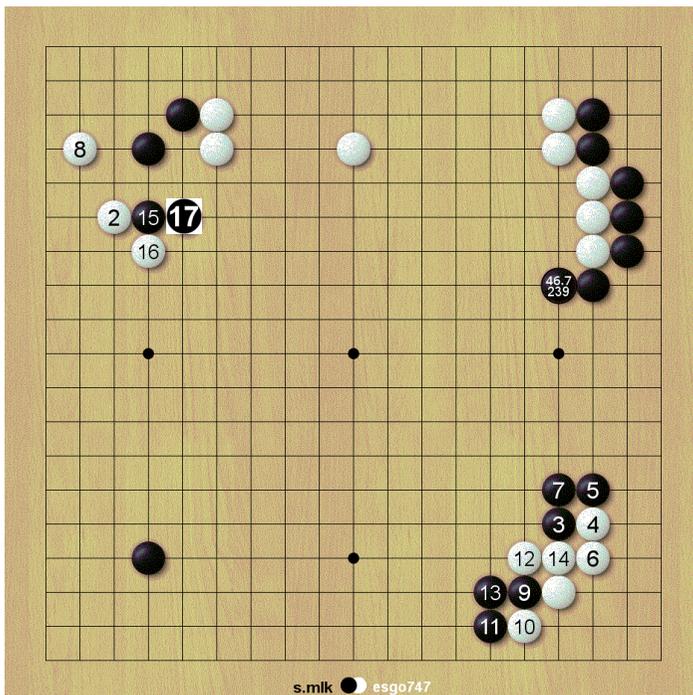
N17 kaj stariĝo B18, Kien Nigro devus ŝtonmeti?

Interese, ambaŭ Aioj taksas ke preskaŭ samvaloraj estas ŝtonmetoj en la SupraMaldekstran angulon, la SupraDekstran angulon, kaj la MalSupraDeksra angulon.

Tamen la taksitaj eblecoj por venko estas iome malsamaj;

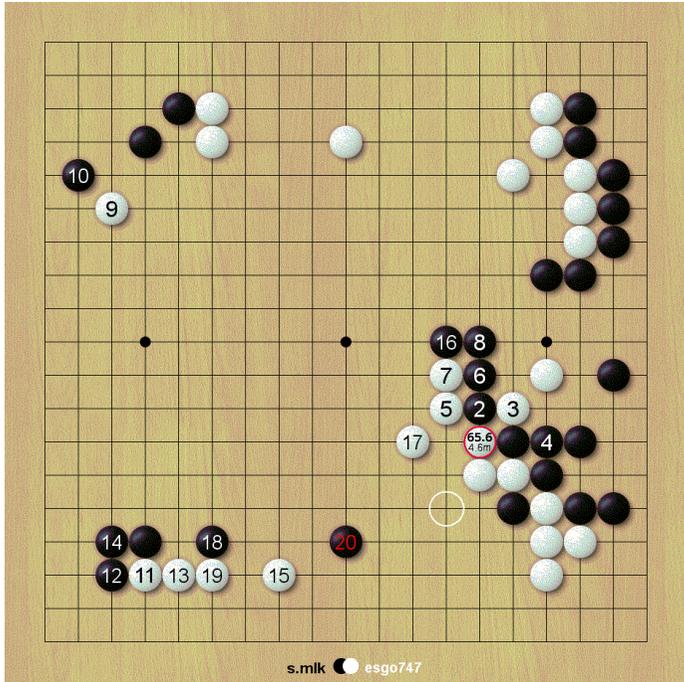
-NI: Nigro estas iome avantaĝa,

-LZ: Preskaŭ egalaj.

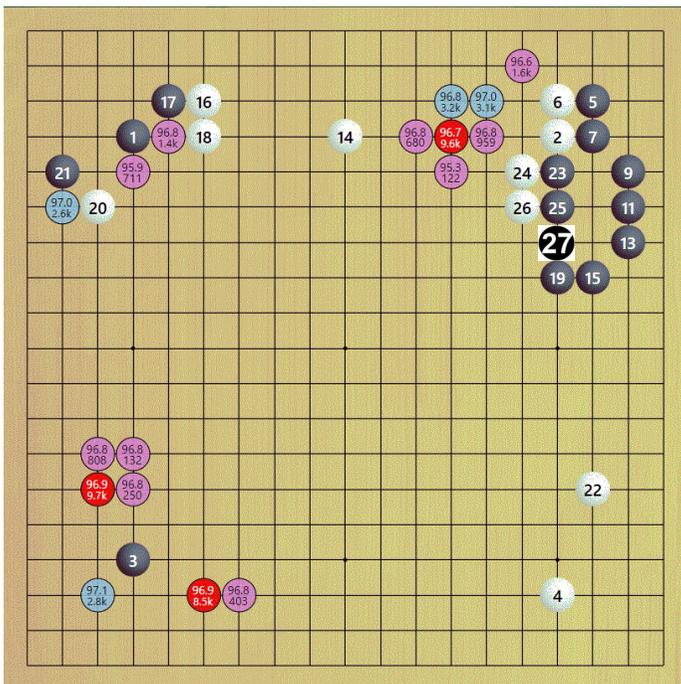
Laŭ LZ, ne malbona estas la supren sin-etendo en la SupraDekstra angulo. (originala N19)

La procento por venko montrita (46.7%) estas preskaŭ sama al aliaj sugestitaj ŝtonnetoj.

Tria demando: Kontraŭ Nigra sin-etendo N19, Ĉu Blanko gardi siajn triopajn ŝtonojn en la SupraDekstra angulo aŭ ambaŭflanken ataki la nigron en la SupraMalDekstra angulo?

Laŭ la Aioj, pli grave estas ataki la SupraMalDekstran angulon.

Laŭ NI, post la ambaŭflanka atako al la SupraMaldekstra angulo, pli grave estas monopolumi la MalSupraDekstran angulon per B22.

Kaj se Nigro tranĉas per N23 en la SupraDekstra angulo, Blanko devus volonte oferi la triopajn ŝtonojn kaj antaŭe ŝtonmeti sur iun el gravajn punktojn montritajn ruĝe.

Post la forkapto per N27, la nigra formo en la SupraDekstra angulo estas tro forta, do la efikeco de nigraj ŝtonoj estas malalta.

Bonvole revidu la registraĵon en la unua paĝo.

Laŭ LZ, anstataŭ la Blanka diagonaliĝo B34, Blanko devus rektanguliĝi kiel montarita en la mandekstra diagramo.

Oferante unu ŝtonon en la Dekstra rando, Blanko limigis la Nigran teritorion, kaj faras tre grandan kvazaŭ-teritorion en la MalSupra rando.

Kontraŭ Nigra invadanto N20, Blanko povas ataki ĝin kaj regi la centran kampon kaj la MalDekstra rando, se Blanko estas sufiĉe lerta.

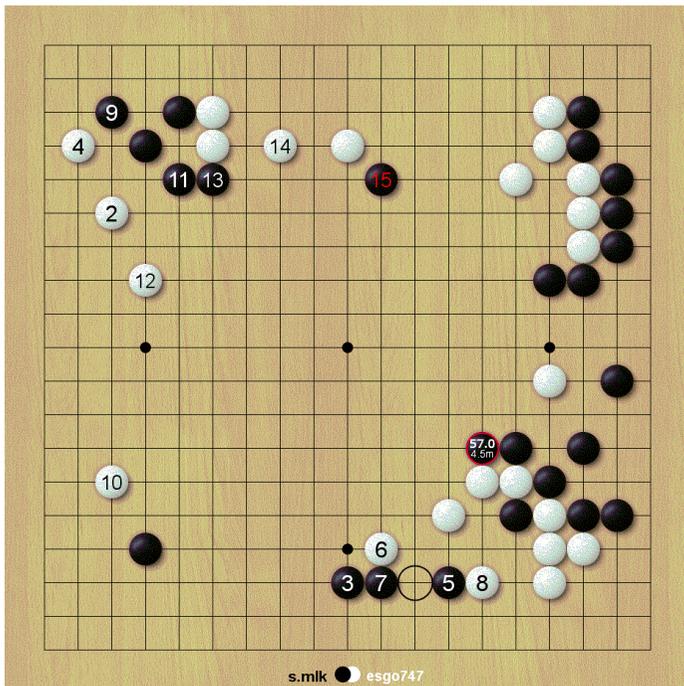
Ankaŭ la sekva Nigra meto devus esti sur la saman lokon

Sekve, por Blanko ankoraŭ grave estas ataki la nigron en la SupraMalDekstra angulo.

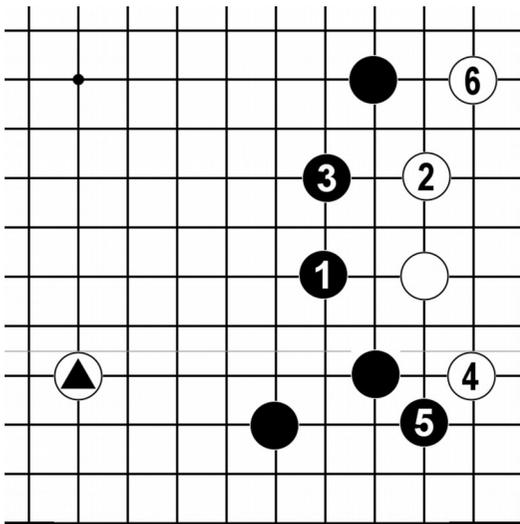
LZ montras interesan varion.

Bonvole ĝuu la procedon proponitan.

MORI Hitosi

Go-ekzercaro por Komencantoj (30)

Profesiulo: Kion vi intencis, kiam vi ŝtonmetis ek de ĉapelo N1 sieĝante la blankan ŝton-grupon?

KYUUulo: Mi volis ataki la blankan ŝtonon kaj intencis malebligi blankon sinligi al ŝtono

Porf.: Mi komprenas vian intencon, sed en la rezulto la Blanka ŝton-grupo facile vivas.

K-ulo: Mi hezitas ŝtonmeti sur punkton 1 aŭ 2.

Porf.: Pli bone estus N2 por ataki

la blankan ŝton-grupon.

K-ulo: Tamen mi timis ke blanko unupunkte saltus kiel B1 dividante nigrajn grupojn.

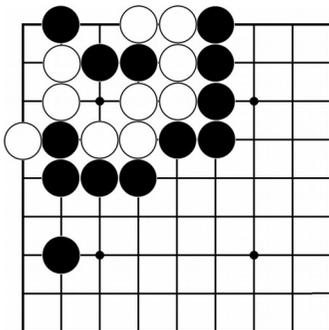
Porf.: Eĉ se dividitaj, la du nigraj ŝton-grupoj estas sufiĉe fortaj. Kaj Blanko ne povas facile sin-ligi siajn ŝtonoj pro la malproksimeco.

K-ulo: Mi nun komprenas. Kion mi timas...?

(Adaptita artikolo citita el “Kreskada noto de AMIGO” en japana ĵurnalo “Semajna GOo”)

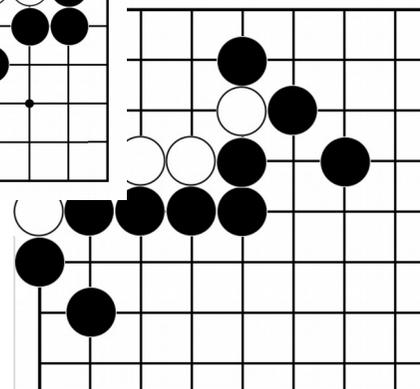
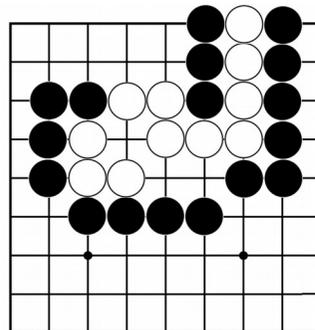
La problemo 283-a

Nigro havas meton.

La problemo 284-a

Nigro havas meton.

La solvo 283-a

Nigro povas sinviviĝi.

Fig. 1-a: Sukceso. Esenca estas N-1. Kontraŭ B-2, Nigro povas lavangkapti la blankon per N-3.

Fig. 2-a: Vario. Kontraŭ Blanka rezisto B-2, Nigro povas detruigi blankan maldekstran okulon per N-3.

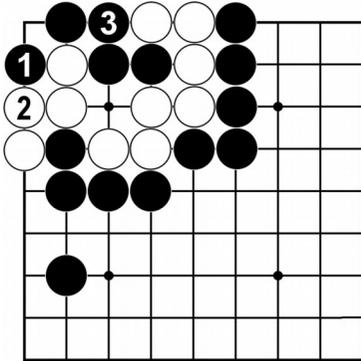

Fig. 1-a

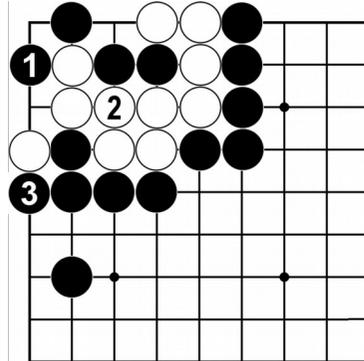

Fig. 2-a

La solvo 284-a

Nigro povas mortigi la blankon.

Fig. 1-a: Sukceso. Esenca estas N-1. Kontraŭ B-2, Nigro povas sinligi per N-3.

Fig. 2-a: Malsukceso. Malbona estas N-1. Ek de B-2 Blanka povas sin-viviĝi kaptante internan nigran ŝtonaron, pligrandigante ĝin per B-6.

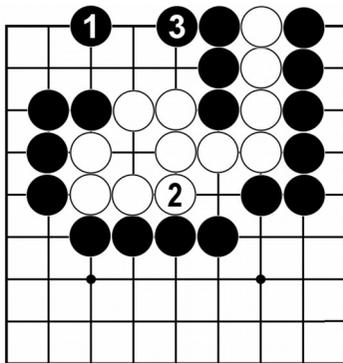

Fig. 1-a

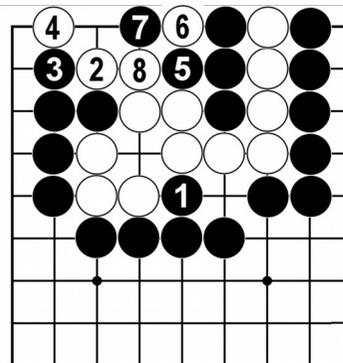

Fig. 2-a

(cititaj el ĵurnalo "Go Semajno")

Apero de go-amiko Tajima 6

碁仇・田島さんの出現（6）

新年になって、田島さんとの対局で負けが続き、ついにこっちが2子を置くことになってしまった。序盤は良いのだが、どうも中盤でこちらが緩んでしまい逆転負けしてしまう。なんだか、2子で定着してしまいそうで、不愉快である。それもあり、またネパールでの「ヒマラヤの集い」への参加（2月26日—3月10日）とその後のエスペラント大相撲の準備などで忙しく、田島さんと4時間にもわたる碁を打っているゆとりがなくなり、3月いっぱいはお休みにしてもらった。

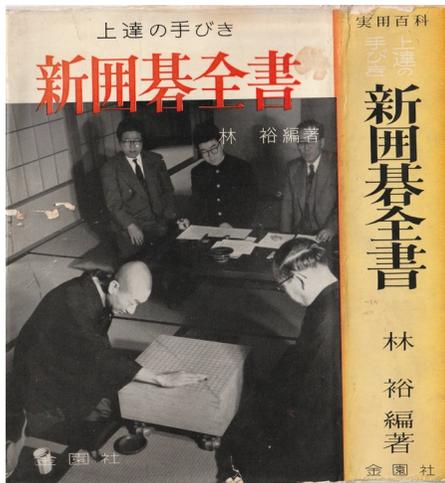
石野さんとのネット碁は続いていて、こちらは遂に4子を置かせるまでになった。互先で始めて、3勝ごとに石が増えたので、石野さんは、10回近く負け続けたことになり、石野さんとすればかなり不愉快な日々だったに違いない。3子では僅差の勝ちが多かったので、4子では勝てる自信がなく、いよいよ石野さんも勝利の嬉しさを味わえることになりそうだ。

さて今回は、田島さんとの話がないので別の事を。私が住んでいるところは、前橋市大利根団地という所で、昭和40年頃（1965年）に出来た大規模団地である。私の父がここに住み始め、我が家が第2代目で、多くの家も同じようなもの、中には3代目が住んでいる家もあるが、高齢化率は40%を超え、空き地、それに打ち捨てられた家が目立ち、ほかの家も老婆がいるかわからない状態でひっそり住んでいるという具合だ。我が家の前の大利根小学校は、最盛期には校舎が足りなくて庭にプレハブを建てたほどだが、今はたぶん1学年一クラスという所だろう。

この団地では年に2回、粗大ごみの収集が行われ、公園の庭に粗大ごみの大きな山が出来る。様々なものが出るが、目立つのは海外旅行用のスーツケースで、どれも余り使われた様子もないものばかりである。「年を取ってもう海外旅行にも行けない」というので出すのだろう。幸い我が家はまだ元気なのでそれらを拾って使い、壊れるとそれを出して新しいのをまた拾うという具合だが、我が家もそろそろ、出す方になって来た。

公民館の脇に、資源ごみ置き場があり、そこには新聞紙、段ボール、本などが沢山出る。特に3月は、年度末なので、いらなくなった辞書や参考書が続々と出る。文学全集なども出る。先日そこに行ってみると、下の本が出ていた。私は大喜びで拾っ

た。というのは、もう50年も前に囲碁を一生懸命にやっていた時にこの本で学び、とても良かった印象があったからだ。この本は、その後誰かに貸してそのままになってしまった。本の表紙は良く覚えていたのだが、書名がはっきりしなかったので、アマゾンでも探せないと思ってそのままになっていた。その本が眼前に現れたのだった。思わず歓声を上げた。「新囲碁全書」は昭和37年の出版とあった。私と同世代の囲碁好きの人が読んでいたのだろう。その人がたぶん亡くなったかで、囲碁をやる子供もいなくて、捨てられたのだろう。

編著者の林裕という人は、当時日本棋院の「棋道」などの編集者をしてきた人で、当時はよく名前が出てきた。表紙の写真の左は、坊さんの様な呉清源で、右は木谷実だろうか。立会人の席に学生服の男性がいるが誰だろう。中のグラビアのページに出てくるのは坂田栄男、高川秀格、藤沢朋斎、橋本宇太郎、杉内雅男などなど、懐かしい顔ばかりだ。第一回のNHKテレビ碁の写真も載っていて、座敷の様なスタジオで座って打っている。今は、将棋は座って指しているが、囲碁は椅子になっている。最初の方

には、なんと日蓮上人の碁や武田信玄の碁も載っている。

この本は「初歩から有段まで」が対象だから、私のように「エスペラント4段」には、初めの方はもう不要かもしれないが、一緒に拾った林海峰の「たのしい囲碁テスト」で試してみると、「初段に星目というのが9級の標準となっている」という「九級のテスト」でも正解がなかなか出ないという実力から見れば、「新囲碁全書」を最初から謙虚な気持ちで読むことが、上達の第一歩かもしれない。

どなたかは知らない大根団地の囲碁好きの方に、改めて感謝である。この本に再び巡り合えた幸せを今かみしめている。

Antaŭ 50 jaroj, kiam mi diligente lernis go-on, mi lernis ĝin per tiu ĉi libro «Nova Enciklopedio de Go». Poste la libro perdiĝis. Mi volis rehavi ĝin, sed vane. Antaŭ kelkaj tagoj mi iris al najbara rubejo, kaj trovis tiun ĉi libron inter multaj brokantaj libroj. Mi ĝojegis. Certe iu go-amanto, kiu lernis go-on per tiu ĉi libro, mortis kaj lia filo forĵetis ĝin. Mi reakiris grandan kuraĝon plu praktiki go-on per la trovita libro. En ĝi

troviĝas fotoj de tiutempe famaj go-ludistoj kiel Go Seigen kaj Kitani Minoru. Kun kara memoro mi komencos relerni go-on per tiu ĉi libro.

Meditoj 8

verkitaj de Sakurai Nobuo

110. Longe vivantaj homoj kun bona sano tenas ĉiam vivmanieron montritan de la naturo.

111. Kial militoj ne malaperas de la mondo ?

Entreprenejoj de armiloj produktas kaj komercistoj de armiloj vendas ilin. Se tiuj produktitaj varoj tute ne konsumiĝus, tiuj entreprenistoj ne povus daŭrigi la negocadon kaj devus bankroti. Do por la entreprenoj konsumado de armiloj devas esti nepra. Por tio militoj estas nepre necesaj. Do tiuj devas klopodi ĉiamaniere realigi militojn. Estas simpla logiko.

112. (Malanglisme) Estas konsiderate, ke Esperanto disvastiĝos ekde la eŭropaj landoj. Sed mi konsideras, ke estas konsekvence, ke la lingvo Esperanto disvastiĝos ekde tiuj landoj, kies lingvoj estas ju pli malproksimaj de la angala lingvo, des pli favore, nome ekde la aziaj landoj, afrikaj kaj arabaj landoj, kaj tiuj landoj, kies lingvoj estas ju pli proksimaj al la angla lingvo, akceptos Esperanton des pli malfrue, nome la eŭropaj landoj kaj sudamerikaj landoj kaj plej malfrue la angla-lingvanoj. Tiu rezonado ne estas ne senkaŭza, mi pensas.

La grandeco de Zamenhof, kiu naskiĝis en lando de Eŭropo, estas, ke li favoris ne nur okcidentajn popolojn, sed ankaŭ la orientajn, la sudajn kaj la nordajn popolojn.

113. Ĉiu esperantisto rolas kiel internacia amikeca ambasadoro.

114. Ĉiu ajn lingvo estas la grava monda kultura heredaĵo.

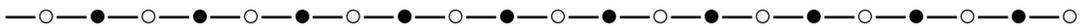
115. Estas alia opinio, ke ĉiu regu la anglan lingvon por senĝena interkomunikado, eliminante ĉiujn aliajn lingvojn.

116. La homo kapablas mensogi sen ia ajn kulpeco kaj tio estas natura doto kiel la mimetismo de animaloj, kaj do estas eraro preni la mensoginton kiel perfidulojn.

117. La hundoj sintenas al la homoj kiel fidelaj servantoj kaj la kato kiel bonaj amikoj. Ĉu tio montras, ke la hunda socio havas la obeigan ordon kaj la kata socio egaligan etoson?

118. Estas bedaŭrinde epoko en la homa historio, ke iu ajn sciencaj referaĵoj ne estas publike traktataj kaj skribitaj krom la lingvo de la nacio nekabla malpermesi la posedon de la armiloj nek kapabla forigi la rasan diskriminacion.

119. En multaj esperantistoj mi vidas la personecon kvazaŭ favoritaj de la dioj.

Japana Esperantista Go-Asocio (JEGA) 日本エスペランチスト囲碁協会

Esperantista Go-Ligo Internacia (EGLI) 世界エスペランチスト囲碁協会

UEA-konto: egli-f Retejo : <http://jega.shisyou.com/jega/index.html>

Adreso : 2-13-3 Ootone, Maebaŝi, Gunma, Japanio, 371-0825, Japanio

Ĉe HORI Jasuo 3 7 1 - 0 8 2 5 群馬県前橋市大和根町 2-1 3-3 堀泰雄方

retadreso: horizonto@r.water.sannet.ne.jp 電話 : 027-253-2524

Ĝirkonto: 郵便振替口座 00170-4-84859 日本エスペランチスト囲碁協会

525-0041 滋賀県草津市青地町 960-8 森均方

